

Településfejlesztés terven felül

Erzsébet buzgólkodik

Mi tagadás, Pesterzsébeten bőven van mit fejleszteni, szépitni. Itt is tudják az emberek: közérzetünk lényeges része ma már, hogy a környék, az utca, a ház — ahol élünk — milyen hangulatot áraszt. Tiszta-e, gondozott-e, jól felszerelt-e, milyen a kommunális ellátottsága. Az utcák porát, sarát tapossuk-e, avagy legalább az egyik oldalon van-e már betonjárda; ha lécsik pár csepp eső, ha magasabb a talajvízszint állása, bokáig vízben tocsogunk-e az elöntött udvarokon, utcákon, vagy van-e már — esetleg — felszíni vízlevezető-csatornaárók.

Itt Erzsébeten sok helyen azt is aggodalommal figyelik, mikor használatják a porszívót, a mosógépet, a hűtőszekrényt, mert a vezeték nem mindenütt bírja a terhelést. A 110 transzformátorállomásnak ugyanis majd a fele műszakilag zárolt. Budapesten itt a legnagyobb az ilyen zárolt körzetek száma. Nagyobb elektromos kábelek lefektetésére lenne szükség, új transzformátorállomások építésére, annál is inkább, mert más energiaforrás errefelé alig akad. A gázellátottság igen alacsony fokú, viszonylagos a rekonstrukciós területen, a városközpontban, ahol az új házak épültek és épülnek egymás után, ott van, de a külső területeken nincs.

És a XX. kerület igen nagy... Nemcsak a kerületközpont mutató, új lakónegyedéből áll — bár a Helsinki úton autóval, autóbusszal elsuhanók csak ennyit látnak meg belőle — nagyobbbrészt kis kertes házak urálják ezt a peremkerületet.

Sok minden, ami a belvárosban élőknek oly magától értetődően természetes, hogy nem is érzik a fontosságát, a súlyát, mit jelent az aszfaltjárda, a vízlevezetés, a korlátlan elektromos energia, az itt náluk még nem minden utcában természetes. Eppen ezért a lakosság nagyon is hálás, ha társadalmi összefogással valami a tervezettnél előbb megvalósulhat ezekből. Azért is vesz részt szívesen ezeken a népfront szervezte, már hagyományos településfejlesztési akciókon.

Nemrégiben S. Hegedűs László, a Hazafias Népfront Százados Tanácsának titkára vezetésével lezajlott egy olyan ankét, ahol a városfejlesztést segítő társadalmi munkáról volt szó. Az ország minden részéből összesereglett emberek, népfrontosok és tanácsi vezetők elmondták, hogy tapasztalatuk szerint, ahol kevés a központi, állami fejlesztés, ott nagyobb a társadalmi összefogás. Ez a XX. kerületben nem így van. Örömmel is beszél erről mindig Gyulai Gusztáv, a kerület tanácselnöke. A főváros fejlesztési alapjának nem egyhuzsonkettedét, hanem egytizedét ők kapják ebben az ötéves tervben: 76 milliárdból 7 milliárdot; ugyanakkor ebben a kerületben igen magas a társadalmi hozzájárulás is a terven felüli feladatok megoldásához. Pénzben kifejezhető értéke több mint negyvenmillió forint.

Az ellátás javításáért

A párt XII. kongresszusa és felszabadulásunk 35. évfordulója köszöntésére új, a korábbiaknál részletesebb, gazdagabb programot dolgozott ki a XX. kerületi népfrontbizottság elnöksége, s a tanács végrehajtó bizottsága. Ezt tartalmazza az a városszépítő, kerületfejlesztő munkaverseny-felhívás is, amelyet Pesterzsébet és Soroksár állami, társadalmi szervezeteihez, üzemekinek dolgozóihoz, a kerület lakóihoz intéztek. Egyebek közt 12 kilométer betonjárda elkészítéséhez, 25 ezer darab facsemete elültetéséhez kértek társadalmi együttműködést. Tervezik, hogy a Mártonffy utcában szintén társadalmi segítséggel készítik el a tervezett nyolcvanszemélyes bölcsődét, a Dugattyúgyűrűgyár szomszédságában pedig hasonló módon fejezik be az uszoda és a sportlétesítmények építé-

sét. A Dobó utcában új játszótérteret létesítenek, javasolják: társadalmi munkával készüljön az az öt kilométer hosszú elektromos kábelárók is, amelynek az átadása lehetővé teszi a kerületben a zárolt elektromos körzetek számának a csökkentését, az áramellátás biztonságának a fokozását is.

— Ennek a településfejlesztő, környezetszépítő munkára való felhívásnak a nagy része is tulajdonképpen a rekonstrukciós területen kívül eső kerületrészekre vonatkozik, az ott élők életkörülményeit igyekszik javítani — mondja Gyulai Gusztáv. — A társadalmi segítséggel készülő betonjárdák is mind ilyen régi negyedek utcáin épültek és épülnek. És így sikerül megvalósítanunk, hogy olyan területen is építhetünk járdát, ahol egyébként ebben az ötéves tervben erre nem lett volna erőnk. Ez már plusz, terven felüli fejlesztés. A társadalmi összefogás eredménye, hogy az év végére a kerület minden utcájának legalább az egyik oldalán lesz betonjárda. Főleg a soroksári részen előket fogja érinteni, az ottlakók életkörülményeit javítja, hogy a felszíni vízlevezetésre megadásunk öt kilométer hosszú nyílt csatornaárkát, szintén társadalmi összefogással. Igen, igaz van, a tanács feladata lenne, hogy mindenütt biztosítsa a felszíni víz elvezetését. De se pénzünk, se kapacitásunkból nem jut mindenre. Erre sem jutott volna most, ebben a tervidőszakban. Szintén terven felüli teendő az elektromos kábelek fektetésére szolgáló árkok áása. Ez viszont az Elektromos Művek feladata lenne, csinálják is, ameddig pénzük és munkaerő-kapacitásuk engedi. De éppen az ilyen manuális munkákra nincs emberük, egyszerűen nincs kubikos az árkok ásására. Ha mi társadalmi segítséggel kiássuk, előkészítjük az árkok, akkor így az Elektromos Művek már ebben az ötéves tervben le tudja fektetni a kábeleket és így hamarabb lesz zavarmentes az itt élők elektromos ellátása. Vagyis ennek a településfejlesztési felhívásnak az a lényege, hogy terven felüli feladatokat oldjunk meg és olyan égető problémákat, amelyek közvetlenül érintik a lakosságot.

Az uszoda

— A Dugattyúgyűrűgyár strandjának helyrehozása is ide sorolható?

— Lehet, hogy az első pillanatban úgy tetszik, ez más jellegű feladat, de mégis ide tartozik. Egy művelődésügyi, illetve oktatásügyi miniszteri határozat szerint ugyanis minden általános iskolás gyerekek meg kell tanulnia úszni. Nem tanulnak meg. Ezt mindenki tudja. Nincsenek meg hozzá a tárgyi feltételek. Kerületünkben ugyan az erzsébeti részen, a Mártírok útjai általános iskolában van egy tanuszoda, de az nagyon messze esik a soroksáriaknak, a pacsirtatelepieknek. A Dugattyúgyűrűgyár teljesen elhanyagolt, nem használt üzemi strandja viszont kínálkozik, mint jó lehetőség. Nagyon szép környezetben, a Duna-part közelében. Ha mi ezt most és jövőre rendbehozzuk, a járulékos munkákat megcsináljuk, mellette sporttelepeket létesítünk széles üzemi és társadalmi összefo-

gással, hiszen tanácsi fejlesztési pénz is lesz benne, a Ráckevei Dunaág Intéző Bizottságtól is jelentős támogatást kapunk hozzá, akkor ismét előreléptünk. Lesz egy 33 méteres fedett uszodánk, ahol a kerület gyermekeinek az úszásoktatását meg tudjuk oldani. Ez a strand egyébként a nyári hónapokban az egész lakosság rendelkezésére álló nyilvános uszoda lenne. A státusa megmarad üzemi jellegűnek, de nemcsak a gyáré lesz, mivel a kerületi vállalatok, sportegyesületek is hozzájárulnak a fenntartásához.

— A pártkongresszus, illetve a felszabadulásunk tiszteletére kezdeményezett településfejlesztési verseny és a felhívásra érkezett munkafelajánlások, vállalkások forint értékben hozzávetőlegesen mennyi pluszt hoznak?

— A városfejlesztéshez kapcsolódó társadalmi munka értéke előreláthatólag 10—15 millióval lesz több 1980-ban. Ebben természetesen nem számolom bele a lakosságnak a rekonstrukciós területen végzendő szanalási és területelőkészítési társadalmi munkáját, ami várhatóan 20—25 millió forint körül lesz, hasonlóan az idei évhez. Tehát lényegében 1980-ban egy év alatt több városfejlesztési vállalkozás és teljesítünk, mint előzőleg három év alatt — mondja beszélgetésünkbe kapcsolódva Doviczin János, a kerületi népfrontbizottság titkára. — Ennek megvalósítása nagyon jó szervezési igényel. És tulajdonképpen erőpróba lesz a népfrontnak és a tanácsnak is. Úgy érzem: a körzeti népfrontbizottságok megerősödésével ez megoldható.

Népfrontbázis

— Gyulai elvtárs, ön éppen tíz éve tanácsi vezető és a kispesti tanácselnökhelyettesi posztról éppen három éve került a XX. kerületi tanács élére. A három esztendő alatt milyen tapasztalatot szerzett és mit segít önnek munkájában a népfront?

— Nagyon sok fórumon elmondtam már a tanács nevében, hogy mi minden társadalmi összefogást egy szervezeti egységben tudunk csak elképzelni: mégpedig a népfront szervezésében. A tanács minden technikai és egyéb feltételt biztosít, de a lakosságot a tanács csak a népfront segítségével tudja mozgósítani. A népfront nekünk olyan bázis, amelyre építünk és építhetünk. Mi, tanácsbeliek is népfrontaktivisták vagyunk akkor, amikor a társadalmi akciókat segítjük.

— Ebben a kerületben a nagyobb arányú fejlesztés a IV. ötéves tervben indult és most, az V. ötéves tervben bontakozik ki — folytatja. — Tehát a jelenlegi kerületi vezetésnek ez olyan időszaka, amikor a régi, felgyülemlett, de jogos igényeknek jelentős részét ki tudjuk elégíteni. Tehát van sikerélmény, ami ugyebár egy tanácsi vezetőnek is fontos. A kerület lakóinak több mint hatvan százaléka most is munkás. Talán ebből is fakad, hogy a társadalmi összefogás ilyen eredményes. Dinamikus fejlődés alatt álló városrésznek látom Pesterzsébet-Soroksárt, amelynek lakói nagyon sokat tesznek érte és a többség vigváz is arra, amit a szépet teremtő buzgalom létrehoz.

Csákváry Margit